

Hrvatska, USA, EU

Autor Administrator

Partneri

Vjesnik, Bruno Lopandiæ

Partnerstvo SAD-a i Europe, kako su veæ najavili europski èelnici, bit æe na popisu prioriteta u vanjskoj politici s obje strane Atlantika, a to je nešto u što vjeruje hrvatska vanjska politika. Postignuto partnerstvo sa SAD-om ostvareno je, dakle, temeljem dosadašnjih vjerodostojnih poteza hrvatske vlasti. Dodana vrijednost takvom partnerstvu moæe biti samo nastavak vjerodostojne hrvatske politike koja æe trenutnu poziciju znati iskoristiti ne samo bilateralno, nego i u Bruxellesu i na East Riveru u Vijeæu sigurnosti.

Nakon pobjede Baracka Obame jedno od pitanja koje se nameæe je hoæe li se što promijeniti u hrvatsko-amerièkim odnosima. Odgovor je - neæe. Odnosi se mogu samo poboljšati.

Ta moguænost poboljšanja ne proizlazi iz èinjenice da æe u Bijelu kuæu doæi novi amerièki predsjednik s potpuno drugaèijom vanjskom politikom. Upravo suprotno, kontinuitet dobrih odnosa sad se moæe još samo kvalitetnije nadograðivati. Za to postoji nekoliko razloga.

Prvo, u Hrvatskoj se zbog površnosti i pojednostavljenja èesto vuku pogrešne analogije. Prevedeno, ako su na vlasti demokrati to u Hrvatskoj pogoduje aktualnoj oporbi ili pak obrnuto, ako su u Americi na vlasti konzervativci to bi trebala biti dobra vijest za aktualnu vlast. Takva percepcija je naravno pogrešna, jer se dobri odnosi sa SAD-om ne grade na temelju politièkog usmjerenja nego vlasti koja zna što æeli i kako do tog cilja doæi. Hrvatsko-amerièki odnosi su u posljednjih 18 godina imali raznih faza - od uspona do velikih padova, a nisu ovisili o tome tko je dobio izbore na ideološkoj razini, veæ iskljuèivo o konkretnim rezultatima realizacije vaænih strateških ciljeva.

Drugo, odnosi s Amerikom

uvjetovani su i odnosom Hrvatske prema regiji. Hrvatska koalicijska vlast s poèetka 2000. imala je izvanrednu priliku ojaèati odnose sa SAD-om, no ne samo da do njih nije došlo, nego su ti odnosi bili dovedeni do stanja ozbiljne krize. SAD i Europska unija trebali su Hrvatsku kao pouzdanog partnera koji æe ne samo biti jamac stabilnosti u regiji nego i tzv. izvoznik sigurnosti u bilo

kojem dijelu svijeta. Na početku 2000. ništa od toga nije realizirano, a nizom pogrešnih poteza i nepotrebnog antagoniziranja, hrvatsko-američki odnosi bili su na jako niskoj razini. Jedna od najkrupnijih pogrešaka bivše koalijske vlasti bila je teza po kojoj se Hrvatska trebala opredijeliti između SAD-a i Europske unije.

Sve se to promijenilo s početkom 2004. godine kad je hrvatska vanjska politika prepoznala u SAD-u zemlju s kojom valja postići strateško partnerstvo. Taj cilj bio bi jednako važan i da su tada u Bijeloj kući sjedili demokrati. Hrvatska je, dakle, zahvaljujući promijenjenoj strategiji vanjske politike Sanaderove vlade uspjela uspostaviti strateške i partnerske odnose sa SAD-om ne stoga što su u Bijeloj kući sjedili konzervativci, nego zato što je cijelim nizom poteza Hrvatska nakon dugo vremena pokazala sustavnu vjerodostojnost. Ta vjerodostojnost, bez obzira na to tko sjedi u Bijeloj kući, američkoj je politici važna po pitanju poštivanja ljudskih prava, sudjelovanja u međunarodnim operacijama mira ili kad je riječ o suradnji s Haačkim sudom.

Treće, na temeljima takve politike nema dileme da postignuto partnerstvo sa SAD-om Hrvatska može dodatno ojačati i za Obamina mandata. Iako se može govoriti o mogućim razlikama u pristupu ili stilu, novi sastav Bijele kuće sasvim će sigurno zahtijevati od svih europskih partnera, tako i od Hrvatske, nastavak angažmana kad je riječ o svim aktivnostima vezanim uz međunarodne operacije i pomoć u smirivanju i nastavku demokratizacije jugoistočne Europe. Hrvatska će kao članica NATO-a već sljedećeg proljeća biti u prilici dodatno ojačati to partnerstvo i kroz Sjevernoatlantski savez i to ne samo kad je riječ o sudjelovanju hrvatskih vojnika u NATO-ovoj operaciji u Afganistanu.

Četvrto, valja napomenuti kako hrvatsko skoro članstvo u Europskoj uniji ne stvara dileme o tome kome se treba prikloniti. Partnerstvo SAD-a i Europe, kako su već najavili europski čelnici, bit će na popisu prioriteta u vanjskoj politici s obje strane Atlantika, a to je nešto u što vjeruje hrvatska vanjska politika. Postignuto partnerstvo sa SAD-om ostvareno je, dakle, temeljem dosadašnjih vjerodostojnih poteza hrvatske vlasti. Dodana vrijednost takvom partnerstvu može biti samo nastavak vjerodostojne hrvatske politike koja će trenutnu poziciju znati iskoristiti ne samo bilateralno, nego i u Bruxellesu i na East Riveru u Vijeću sigurnosti.